

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 175/06-8

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Milana Gudelja, kao predsjednika vijeća, te Hajrije Novoselec, Ante Potrebiće, Senke Klarić-Baranović i Zlata Lipnjak-Bosanac, kao članova vijeća i sudske savjetnice Anamarije Pavičić, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. M. S., zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbi državnog odvjetnika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Osijeku broj K-27/04 od 13. prosinca 2005., u sjednici vijeća održanoj 30. listopada 2007. u nazočnosti branitelja optuženika mr. sc. D. M., odvjetnika iz O. i zz branitelja S. B., L. B., odvjetnice iz Z., te zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske mr. Milojka Vučkovića,

pre s u d i o j e:

Odbija se žalba državnog odvjetnika kao neosnovana i potvrđuje se presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijski je sud u Osijeku temeljem čl. 354. toč. 3. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 110/97, 27/98, 58/99, 112/99 i 58/02, u daljnjem tekstu ZKP) oslobodio optužbe M. S. da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (OKZRH).

Temeljem čl. 132. st. 2. ZKP sud je oštećenike N. O., A. K. i J. P. s imovinskopравnim zahtjevom uputio na parnicu, a temeljem čl. 122. st. 4. istog Zakona riješio da troškovi kaznenog postupka padaju na teret proračunskih sredstava suda.

Protiv ove presude podnio je žalbu državni odvjetnik zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

U odgovoru na žalbu državnog odvjetnika, koju je podnio optuženik putem svojih branitelja mr. sc. D. M., odvjetnika iz O. i S. B., odvjetnika iz Z., predloženo je da se žalba državnog odvjetnika odbije kao neosnovana i potvrdi presuda suda prvog stupnja.

Prije održavanja sjednice vijeća, u skladu s odredbom čl. 373. st. 1. ZKP-a spis je dostavljen na dužno razgledavanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske. Zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Dubravko Palijaš u pismenom mišljenju broj KŽ-DO-614/06, od 13. travnja 2006., predložio je da se žalba državnog odvjetnika prihvati i ukine pobijana presuda.

Postupajući po zahtjevu optuženika iznesenom u odgovoru na žalbu o sjednici vijeća obaviješteni su njegovi branitelji, koji su i pristupili na sjednicu i to branitelj mr. sc. D. M. i zz branitelj S. B., odvjetnica L. B. iz Z.. Sjednici je bio nazočan i zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske mr. Milojko Vučković, koji je u cijelosti ostao kod pismenog mišljenja broj KŽ-DO-614/06, te je predložio da se prihvati žalba državnog odvjetnika i ukine pobijana presuda, dok su oboje branitelja optuženika u cijelosti ostali kod odgovora na žalbu i predložili da se žalba državnog odvjetnika odbije kao neosnovana.

Žalba nije osnovana.

Nije u pravu žalitelj kada tvrdi da se pobijana presuda temelji na pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju.

Žalitelj ne prigovara činjenicama koje je utvrdio sud prvog stupnja, već zaključcima koje je iz njih izveo i na kojima je utemeljio pobijanu presudu.

Državni odvjetnik, dakle, prihvaća utvrđenje suda, koje se temelji na nalazu i mišljenju vještaka balističke struke Ž. R., da su posljedice do kojih je došlo granatiranjem mjesta K. i M., a to su bile usmrćenje civila J. K. i Đ. G., teško tjelesno ozljeđivanje A. i M. I., te J. L. i V. R., kao i znatno oštećenje i uništenje kuća, gospodarskih i komunalnih objekata u mjestima K. i M., bile prouzrokovane iz Š. ispaljivanjem granata iz minobacača 120 mm, jer to proizlazi iz izgleda oštećenja do kojih je došlo na zgradama, koje su opisane u zapisnicima o očevidima i fotoelaboratima, kao što navodi vještak, pri čemu valja naglasiti da je u zapisniku, koji se nalazi na listu 94 spisa, opisano da su na mjestu na kojemu je došlo do oštećenja nekoliko stambenih zgrada u mjestu K., pronađeni ostaci minobacačke granate call 120 mm, koji su i snimljeni. Nesporno je da je bivša JNA u Š. raspolagala, osim minobacačima tog kalibra, još i bacačima call 60 i 82 mm, čiji je domet manji od 5000 m, kolika je razdaljina između mjesta Š. i K., a domet tih artiljerijskih oružja iznosi 2300 m, odnosno 3900 m, pa pravilno sud utvrđuje da se projektilima iz tog oružja nije moglo pogoditi mjesto K.. Pogotovo se tim oružjem nije moglo doseći mjesto M. koje je od Š. udaljeno 8500 m, kao što je utvrdio sud prvog stupnja, pa optuženik u odgovoru na žalbu s pravom tvrdi da se ni sa granatama iz minobacača call 120 mm, čiji je maksimalni domet 6340 m, iz Š. nisu mogle oštetiti kuće, gospodarske zgrade i komunalni objekti u tom mjestu, niti je mogao, također u tom mjestu, biti povrijeđen civil V. R..

Žalitelj čak ne pobija ni utvrđenje suda prvog stupnja da nema dokaza o tome da je optuženik bio zamjenik ciljača minobacača call 120 mm, već smatra da sud prvog stupnja,

pogrešnim tumačenjem odredbe čl. 20. OKZRH, isključuje optuženika kao supočinitelja inkriminiranog kaznenog djela, te da iz takvog tumačenja suda proizlazi da bi optuženik mogao odgovarati za inkriminirano kazneno djelo samo "kada bi mu se moglo staviti na teret da je iz točno određenog minobacača gađao i pogodio određenog oštećenika, odnosno određeni objekt".

Međutim, to ne proizlazi iz pobijane presude.

Prije svega valja naglasiti da ni optužba nije bila sigurna koja je bila uloga optuženika u inkriminiranom razdoblju i koje se posljedice mogu povezati sa njegovim djelovanjem i staviti mu ih na teret, jer je na posljednjoj glavnoj raspravi, nakon ukidne odluke ovoga suda broj I-Kž-630/00 od 27. 11. 2003. tri puta mijenjao činjenični opis djela. U činjeničnom opisu, koji je dostavljen sudu 22. 9. 2005., optuženiku se stavlja na teret da je u vremenskom periodu od 7. mj. 1991. do siječnja 2002., u smislu prethodnog dogovora, zajedno s drugih 11 osuđenih osoba, u više navrata bio u posadi minobacača iz kojega su ispaljivani projektili po sedam poimence nabrojanih mjesta, bez izbora cilja, čime je prouzrokovana smrt deset osoba, dok je 30 osoba bilo ozlijeđeno, te je došlo do znatnog uništenja i oštećenja kuća, gospodarskih i komunalnih objekata. Već 27. 10. 2005. sudu je dostavljen novi činjenični opis u kojemu se tvrdi da je optuženik bio zamjenik ciljača minobacača i da je sudjelovao u neselektivnom gađanju šest poimence navedenih mjesta, u kojima je i to 23./24. prosinca 1991. došlo do usmrćenja dviju osoba, teškog tjelesnog ozljeđivanja četiriju osoba, te znatnog uništenja i oštećenja kuća, gospodarskih i komunalnih objekata te crkava u navedenim mjestima, da bi na glavnoj raspravi 22. 11. 2005., nakon prigovora obrane da su ovom izmjenom obuhvaćene posljedice koje nisu bile predmetom postupka čija je obnova dozvoljena, ponovno mijenjao činjenični opis iz njega ispustio tvrdnju da je granatirano mjesto H. i da je posljedica granatiranja uništenje i oštećenje sakralnih objekata.

Osnovano sud navodi da se iz dokaza provedenih tijekom postupka ne može zaključiti da je optuženik bio zamjenik ciljača minobacača call 120 mm, a valja reći da nema dokaza ni da je upravo 23./24. prosinca 1991. učestvovao u granatiranju mjesta K., K., M., S. i V. kojom prilikom su smrtno stradali u selu K. J. K. i Đ. G., teško tjelesno ozlijeđeni A. i M. I., te J. L., a u M. civil V. R., pri čemu je došlo i do znatnog uništenja i oštećenja kuća, gospodarskih i komunalnih objekata u tim mjestima.

Naime, optuženika spominju tijekom postupka samo tri svjedoka i sada pok. optuženik G. V.. Svjedok M. A. je u istrazi tvrdio da zna da je optuženik bio naoružan minobacačem, ali da ne zna kakvu je ulogu imao u napadu na sela, dok je na glavnoj raspravi 14. 3. 1995., u postupku čija je obnova dopuštena, naveo da je od G. V. saznao da je optuženik pucao iz minobacača, dok svjedok I. A. u istrazi navodi da misli da su svi tada optuženi "imali nekog učešća u tom napadu", a na naprijed navedenoj glavnoj raspravi je iskazao da mu je osobno poznato da su neke osobe, između ostalih i optuženik "sudjelovali kao članovi posade minobacača i pucali po selu K.". Svjedok M. Š. u toj fazi postupka, govoreći o optuženiku, kaže da je bio "obični vojnik u bateriji minobacača". Ti su svjedoci u ovom postupku izmijenili svoje iskaze, ali je sud ocijenio da su upravo naprijed navedeni iskazi uvjerljivi i objektivni.

Optuženika je u obrani spomenuo i sada pok. V. samo u jednoj rečenici, u kojoj tvrdi da je bio član posade minobacača i da misli da je bio zamjenik nišandije. To su svi dokazi, u

njihovom potpunom sadržaju, koji se odnose na djelovanje optuženika u inkriminiranom periodu. Iz njih se, kao što pravilno u pobijanoj presudi navodi sud, ne može zaključiti u posadi kojeg se minobacača optuženik nalazio, a pogotovo da je učestvovao u ispaljivanju projektila 23/24 prosinca 1991., kako se tvrdi u optužbi, a ni 23/24 rujna 1991., kada je stvarno stradao Đ. G., a ni 22/23 rujna 1991., kada je smrtno stradao J. K., a zadobili tjelesne ozljede ostali naprijed spomenuti oštećenici, kao što osnovano sud navodi na str. 7 i 8 pobijane presude.

Pogrešno je stajalište žalitelja da je optuženika trebalo smatrati supočiniteljem kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, jer je sama činjenica da je učestvovao u artiljerijskom napadu, neovisno o oružju iz kojega je pucao, dovoljna za zaključak da mu se mogu pripisati sve posljedice koje su prouzročene napadom.

O supočiniteljstvu radi se samo onda kada dvije ili više osoba, na temelju zajedničke odluke, počine kazneno djelo tako da svaka od njih sudjeluje u radnji izvršenja ili na drugi način pridonese njenom izvršenju, a radnje se poduzimaju na temelju zajedničke odluke da se počini kazneno djelo. Svaki supočinitelj mora biti svjestan da djeluje s ostalima i upravo to hoće, a njegov doprinos mora biti nužan da bi se kazneno djelo počinilo na planirani način. Samo se u takvom slučaju supočinitelju mogu uračunati sve posljedice koje su proistekle iz kaznenog djela, dakle i one koje on nije neposredno prouzrokovao.

U konkretnom slučaju to znači da optuženik može odgovarati za inkriminirane posljedice samo u slučaju ako kod njega postoji svijest da ispaljivanjem granata, u kojemu učestvuje, gađa po naseljenim mjestima, u kojima se nalaze civili i da su paljbom ugroženi njihovi životi i da može doći do usmrćenja ili tjelesnog ozljeđivanja stanovništva i da može doći do uništenja kuće, gospodarskih i komunalnih objekata, a upravo to hoće ili barem na to pristaje.

Pravilno sud prvog stupnja, polazeći od nesporne činjenice, da je optuženik obučen član minobacačke postrojbe, jer je prilikom odsluženja redovnog vojnog roka bio u artiljeriji, svjestan koji je domet projektila ispaljenog iz minobacača 60 mm, u čijoj je posadi, prema utvrđenju suda prvog stupnja, bio, što se ne dovodi u sumnju žalbom državnog odvjetnika, utvrdio da nema dokaza o tome da je postupao s namjerom počinjenja inkriminiranog kaznenog djela, o čemu je naveo jasne i logične razloge na str. 7 presude, koje u cijelosti prihvaća i ovaj sud.

Prema tome, pravilno sud utvrđuje da nije dokazano da je na strani optuženika postojala subjektivna sastavnica nužna za supočiniteljstvo, a s obzirom na utvrđenje suda da je optuženik ispaljivao granate iz oružja kojim nije mogao dosegnuti do mjesta K. i M. nije postojala ni objektivna sastojnica, jer radnje koje je poduzeo uopće nisu bile nužne da bi se inkriminirano kazneno djelo počinilo na planirani način.

Radnje optuženika, koje su utvrđene tijekom postupka, i koje se ne dovode u sumnju žalbom državnog odvjetnika, mogu predstavljati samo elemente teškog oblika kaznenog djela oružane pobune, iz čl. 244. st. 1. u svezi s čl. 235. Krivičnog zakona Republike Hrvatske, koje je obuhvaćeno Zakonom o općem oprost.

Iz naprijed iznesenih razloga ocijenjeno je da žalba državnog odvjetnika nije osnovana, a nakon što je ovaj sud ispitao pobijanu presudu u skladu s odredbom čl. 379. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP-a i utvrdio da sud prvog stupnja nije počinio niti jednu postupovnu povredu na koju je sud drugog stupnja dužan paziti po službenoj dužnosti, niti je na štetu optuženika povrijedio zakon, valjalo je žalbu državnog odvjetnika odbiti kao neosnovanu i potvrditi pobijanu presudu.

Iz naprijed iznesenih razloga presuđeno je kao u izreci (čl. 387. ZKP-a).

U Zagrebu, 30. listopada 2007.

Zapisničar:
Anamarija Pavičić, v.r.

Predsjednik vijeća:
Milan Gudelj, v.r.